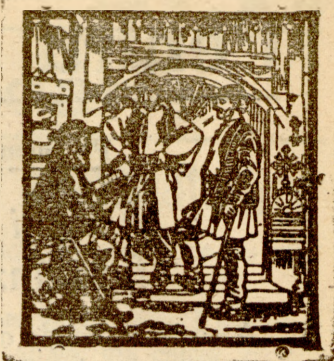

FOAIA POPORULUI

EA MAI VECHIE FOAIE POPORALĂ, ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

„Țineți cu poporul
ca să nu rățaciți!...”

pare în fiecare Duminică
sub direcția unui comitet
Creată în Reg. Publ. în Tribunalul Sibiu sub Nr. 87-1233.

Organ al Asociației pentru literatura română și
cultura poporului Român, „Astra”

Redacția și Administrația:
SIBIU, Str. Șa guna 6. Telefon 83/A
Taxa poștală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 96.646/1943

Mai multă omenie!

Trăim în timpuri grele, de mari
refaceri. Valurile uriașe, stârnite de
război mondial prin care
trecut, se potolesc cu greu și nu
mai pe încetul. Vrajba și ura dintre
o m e n i și dintre p o p o a r e,
mai dăinuiește încă. Zilnic se ivesc
noi pricini de ceartă și de învrăjbi-
re. Și, parcă să chiar cută asemenea
pricini. Oamenii, ca și popoarele, în-
credere unii în alții. Se
neîncredere, se bănuiesc
unii pe alții și cu toate că toți doresc
să se lucreze la pace, încă nu
se pot înțelege și nu pot cădea la
învoială. Iar lumea suferă și păti-
meșle aproape mai rău ca în război.

Viața este tot mai grea, lipsurile
sunt mai mari, scumpețea crește me-
reu, iar în multe părți a început să
bântue și foametea și bolile cele mai
omoroase. Și lumea se învrăjbește
din nou, se ceartă, se urăște și se în-
vrăjbește. Mai ales se injură și se batjo-
corește mai rău ca la ușa cortului.
Oameni mari, oameni mari vrednici
și nepătați, care o viață întreagă au
stat în slujba neamului și au lucrat
numai pentru binele lui, sunt terfiți
în noroi și măzgăliți pe toți pereții
ca niște tâlhari de rând sau crimi-
nali înspăimântători. Iar prietenii și
aderenții acestor oameni, răspund la
rândul lor, tot prin cuvinte aspre și
și poate uneori nedrepte și astfel pa-
timile se încălzesc, focul se aprinde
și din ceartă se face bătaie, cu ca-
pete sparte, oase frante și chiar cu
omoruri dintre cele mai criminale.

În locul judecății drepte și cumpă-
nate și în locul convingerii prin ade-
văr și fapte văzute de toată lumea,
începe a se încetățeni minciuna, ca-
lomnița, ciomagul, ranga de fier și
pistolul. Iar în locul sfatului liniștit
și chibzuit, în care fiecare să își poa-
tă spună păsul și să și mărturiseas-
că credința ce o are, vedem pumni
încheștați, capete infierbântate și or-
bite de patimă și izbucniri de ură
neiertătoare.

Dar aceasta numai este democra-
ție și nici omenie. Mai ales acum,
în aceste clipe grele și poate hotărâ-
toare pentru soarta viitoare a nea-
mului și a țării, ar trebui să înceteze
vrajba și ura dintre noi, ar trebui să
ne apropiem unii de alții cu mai mul-
tă încredere și cu mai multă dragos-
te românească; să ne unim în cu-
gete și în simțiri și să punem umăr
la umăr, dela Vlădică și până la
Opincă, pentru a ne croi o soarte

Poruncile bibliotecii satești

Dacă bibliotecile satești au rămas
foarte puține în viață până acum,
aceasta se datorește faptului că n'au
respectat anumite reguli foarte simple,
de care trebuie să asculte orice așe-
zământ de acest fel.

Să le înșirăm pentru ca pe viitor
să ținem mai mult seama de ele:

Cea dintâiu poruncă a unei biblio-
teci bune este să aibă cărți potrivite
pentru cetitorii săi. Astra noastră și
alte instituții de cultură; bisericile,
ministerele, câteva case de editură,
au tipărit până acum numeroase
cărți menite țărănimii. Cele mai multe
din ele suferă de pe urma limbii în
care sunt scrise, limbă pe care o
mare parte din țărănimea noastră nu
o înțelege întru totul. Ar trebui deci
ca, pe viitor, aceia care scriu pentru
marile mulțimi dela sate să întrebui-
teze un stil cât se poate de
simplu și să se fetească, întrucât se
poate, firește, căci câte un cuvânt
nou trebuie să învețe și țărănimea
noastră și ea de fapt și-a însușit
foarte multe în timpul din urmă, din
școală, armată, gazete. Limba pe
care o vorbește astăzi, tineretul ță-
rănesc din Ardeal de pildă, este
mult deosebită de aceea care o în-
trebuința înainte de 1918.

Nu numai prin limbă, dar și prin
cuprinsul lor, cărțile să se adreseze
apoi într'adevăr nevoilor țărănești.
Nici această poruncă nu se respectă
totdeauna cu sfîntenie, tipărintuse
o mulțime de lucruri, cari se potri-
vesc ca nuca'n perete cu treapta de
cultură și cu mijloacele pe care le
are țărănimea noastră.

Dar despre felul în care trebuiesc
compuse cărțile pentru țărani și ță-
rance ar fi multe de spus. Să ră-
mânem deocamdată la cele două
cerințe amintite.

Foarte bine ar fi apoi ca orice bi-
bliotecă țărănească să și aibe o ca-
meră a ei, fie la școală, fie în Casa

mai bună și o viață mai vrednică de
a fi trăită. Binele neamului și al ță-
rii ar trebui să ne conducă în toate
faptele noastre, în toate gândurile
noastre. Să lăsăm la o parte intere-
sele mărunte și să privim numai
interesele mari ale neamului.

Să lăpădăm dela noi orice patimă
și orice ură și să ne înfrățim în mun-
că ziditoare spre binele patriei. Să ne
privim unii pe alții cu mai multă în-
credere și să ne purtăm cu mai mul-
tă omenie unii față de alții. Pe min-

Culturală a satului. Ea se poate
păstra astfel mai bine, se poate des-
volta an de an, poate atrage mai
mult pe cetitorii săi, care știu că au
o casă a cărților, unde la anumite
ceasuri din săptămână pot să se
înfrupte din aceste bunătăți atât de
prețuite. Cu siguranță că dacă vom
avea pace, în curs de zece-douăzeci
de ani aproape nu va fi sat care
să nu și aibă Casa lui Culturală.
Cei care se gândesc la ele să aibă
în vedere această cameră a biblio-
teci, fără de care Casa Culturală a-
proape că nu are nici un rost.

Până atunci însă să se rezerve o
cămăruță pentru bibliotecă la școala
satului, iar dacă nici atât nu se
poate obține atunci biblioteca să și
aibă necondiționat dulapul ei. S'a
repetat de atâtea ori această cerință,
încât aproape ne vine greu să o mai
spunem. Am văzut însă atâtea carte
risipite fără nici un rost, într'un timp
foarte scurt, fiindcă n'a fost închisă
în scrinul ei, încât nu putem să nu
stăruim cu toată puterea asupra a-
cestei cerințe. Dați bibliotecilor să-
tești un dulăpior, cât de modest, și
le-ați dat jumătate din viață!

Biblioteca să aibă apoi un îngriji-
tor al ei, un bibliotecar. De obicei
însărcinarea aceasta o ia învățătorul,
dar am văzut într'atâtea sate biblio-
tecarei țărani, care purtau o mare
dragoste pentru cărțile ce li s'au în-
credințat.

Cărțile bibliotecii să fie însemnate
apoi într'un inventar. Despre felul
cum ar trebui făcut acest inventar
multe s'ar putea spune. Dar el este
mai complicat numai atunci când
este vorba de bibliotecă mai mare.
Pentru bibliotecile până la 300 vo-
lume, să-l facă fiecare după sfatul
învățătorului sau al preotului.

Fiecare bibliotecă să aibă un caet,
în care sunt însemnate cărțile îm-
(Continuare în pag. 4-a)

ciună, neîncredere și ură, nu se pot
construi lucruri temeinice și trainice.
Ori, România trebuie reclădită din teme-
lii, ca să poată dăinui în veacuri.

La temelie acestei mărețe clădiri
va trebui așezată însă dreptatea, a-
devărul și omenia. Vechea și cinsti-
ta omenie românească este și va ră-
mânea cea mai sigură cheazășie a
păcii și a bunei înțelegeri între oa-
meni. Deci mai multă omenie în
gândurile, dar mai ales în faptele
noastre.

Dr. I. S.

Școala și muncile primăverii

In ultimele două săptămâni Dumne-
zeu a rânduit zile senine și calde. În-
tâiu de pe străzi, apoi de pe câmpuri
și de mai în sus, de pe dealuri, soarele
a topit rând pe rând straturile de ză-
padă și în curând plugurile vor putea
să iese, unul câte unul, să are ogoa-
rele pe țru semănăturile de primăvară.
Mulți oameni n'au putut semăna în
toamnă atât cât au plănuit și, ca să
nu rămână locul pustiu, sunt nevoiți
să are și să samene ogoarele acum.
Dar, cum au mai mult de semănat,
au mai multă nevoie de brațe cari să-i
ajute, fie ele cât de mici și foarte a-
deseori opresc pe copii dela școală,
ca să le mâne boii ori caii.

Nu e rău ca să deprindă pe copii
de mici cu lucrul. Lenea este unul
dintre cei mai mari dușmani ai omu-
lui. Dar mai mare dușman și mai
primejdios este întunecatul minții. Dacă
i-ar lua dela joc n'am zice nimic, cu
toate că și jocul este bun la vremea
lui și cu măsură. Îi smulge însă dela
carte și aceasta este o mare greșală.
Copiii pierd rândul lecțiilor și nu mai
pot să-l ajungă din urmă. Lecțiile sunt
așezate și ele ca zalele dela un lanț,
legate unele de altele: Se rupe una
două și le pui un sclimpuș de băț ca
să le țină adunate, dar lanțul nu mai
are țeria celui întreg.

Mulți copii nu sunt lăsați de părinți
să mergă la școală decât de după
cărutul cocenilor și până la topitul
zăpezii. Cât învață în acest timp, două-
trei terni? Să scrie o scrisoare acasă
când va fi la armată și poate și să
socotească până la o mie. Dar asta
nu e de ajuns! În mîntea lui nu mai
este noapte deplină, dar nici ziua cum
se cade nu s'a tăcut. E un tel de
ceașă. El va putea să scrie o scrisoare
și să citească una, dar nu va putea
citi o carte despre altoit, despre stu-
părit, despre bcaele animalelor și în-
grijirea lor, că slovenind obosește re-
pede și o lasă deoparte. Dar peste
tot pierde plăcerea cititului și Doa-
mne multe toloase mai poate să tragă
chiar un plugar din cărți!

Incep muncile de primăvară. Tru-
diți-vă singuri, faceți cum vă va mi-
lui Dumnezeu, dar lăsați copiii să
mergă la școală, că după sănătate
nimic nu prețuește în viață atâtea cât
prețuește învățătura.

I. V. Spiridon

Pentru suflet

Sub steagul Astrei

Pentru trup

Pe urmele Domnului

Fericiti cei ce
flămânzesc...

Aceasta e cea de a șasea fericire pe care o rostește Domnul nostru Isus Hristos: Fericiti cei ce flămânzesc și însetează după dreptate, că aceia se vor sătura.

Din fericirile de până acum s'ar putea crede că Mântuitorul îndea nă pe oameni să se supună întru totul vremurilor și oamenilor, să se potrivească și nu să se împotrivescă lumii. Nu este însă așa. Dacă s'ar potrivea lumii, care este rea, omul ar deveni și el rău. Mântuitorul însă arată că omul credincios trebuie să fiind cu tărie la credința sa, care merge spre dreptate. Sufletul lui trebuie să fie tot atât de însetat după dreptate cum este însetat după apă trupul lui.

În toate împrejurările vieții sale, chiar cu prețul pierderii acestei vieți, omul trebuie să fie o necontenită sbrătare de înfăptuire a dreptății. Căci nicio dată nedreptatea nu se poate ridica până la înălțimea stărilor sufletești și a vieții care își are rădăcinile în Dumnezeu, până la cele cari vor fi veșnice pentru că veșnic este izvorul lor, Dumnezeu.

Creștinul curios trebuie să fie în totdeauna pătruns de o adâncă sete de dreptate, de un dor fierbinte după ea. Numai dacă tot timpul vieții sale își va călăuzi pașii sufletului după această sete de dreptate și va stăruia cu toată puterea și cu orice jertfă să se înstăpânească în viața de toate zilele a omernității această dreptate, numai atunci va ajunge ca sufletul lui să fie pe cât se poate în lumea aceasta multumit, săturat.

Căci mulțumirea deplină, sătura-rea deplină a sufletului cu hrana dreptății nu se poate face în lumea aceasta, ci numai în împărăția lui Dumnezeu, cel care este din veac și până în veac. Dreptatea cea fără de greșală.

Părintele Ilie

Comunicări dela „Astra Centrală“

Comitetul central, întrunit în ședința din 9 Februarie a. c., având în vedere că taxele de membri ai „Asociațiunii“ nu mai corespund valorii monetare (banilor) de azi, primind sugestii chiar și dela cei care voiesc să se înscrie în șirul membrilor, a hotărât urcarea taxelor de membri în modul următor:

Membrii fondatori ai Casei naționale Centrale: dela Lei 5000 — la 100.000 — odată pentru totdeauna. Membrii fondatori ai „Asociațiunii“: dela Lei 1000 — la 10.000 — odată pentru totdeauna. Membrii activi: dela Lei 50 — la Lei 1000. Membrii ajutători: dela Lei 10 — Lei 500. Noile taxe intră în vigoare cu data de 1 Aprilie a. c. Domnii președinți de despărțăminte sunt rugați ca și până la primirea circularei să aducă această hotărâre la cunoștința cercurilor culturale.

*

CONVOCARE. Domnii membri ai Comitetului central sunt invitați să participe la ședința, ce se va ține Sâmbătă 6 Aprilie a. c. la ora 4 d. m. în sala de ședințe a Comitetului.

Activitatea Despărțământului „Astra“-Zlatna

Despărțământul din Zlatna al Asociațiunii s'a înființat în 22 August 1926. Primul său comitet a avut ca președinte pe p. I. Todoreanu, ca vicepreședinte p. Gh. Popescu și secretar d. Dr. O. Radeș, avocat, Zlatna.

De atunci a pornit să organizeze serbări, începând cu aceea dela 1 Decembrie 1926, apoi a înființat cinci biblioteci, în comunele: Zlatna, Trămpele, Pusaca, Almașul Mare, și Glod. În curând au început apoi deplasări în toate comunele pentru a lămurii populația asupra rostului pe care îl are Asociațiunea „Astra“. Cu aceste prilejuri și cu altele s'a dat o deosebită atenție învățămintelor sanitare, pentru stărpirea unor boale, sfaturi date cu multă stăruință de către d. Dr. Ioan Rece, medic.

Cultul pentru Eroii

Adunările generale erau adevărate serbări naționale, la cari poporul participa în număr foarte mare. Una dintre aceste serbări a fost și aceea dela punerea pietrei fundamentale a Cimitirului Eroilor din Almașul Mare.

Grija pentru țărănie

Dela înființarea lui și până în prezent, despărțământul Zlatna a înființat și condus două școli țărănești: una

pentru băieți și alta, cu internat, pentru fete. Aceste școli au prilejuit participanților câștigarea multor cunoștințe practice.

Pentru cultura mjașii

Războiul și lipsa mijloacelor de comunicație au stânjenit mult activitatea acestui despărțământ. Totuși, cu multă bunăvoință și cu străduință, se pot învinge și aceste piedici. Acum bibliotecile s'au înmulțit, — în 10 comune — și cu timpul se vor putea înlocui cărțile stricate prin multa împrumutare și se vor putea cumpăra altele. Despărțământul are și este încă în curs de aranjare a proprietății unor case naționale, cum sunt acele din comunele: Zlatna, Pătrânjenii Valea Bulzului și are spre întrebuintare o casă în Almașul Mare, care este proprietatea bisericii.

Planuri de viitor

Planul actual al despărțământului este de a reface Cercurile Culturale, bibliotecile vechi și de a înființa altele noi, de a da concurs în deosebi școlilor, pentru a ajunge la un nivel cultural cât mai ridicat pentru poporul nostru.

Coresp.

Dr. I. C.

FOISOARA

Primăvară

Și-a strâns iarna mbrăcămîntea
Și-a plecat cam supărată.
Zâmbetele primăverii
De prin zare se arată.

Șopotind de lume nouă
Firul ierbii se ridică.
Sub streșina casei mele
S'a oprit o rândunică.

Peste dealuri se revarsă
In potop raze de soare
Și din somn tresaltă 'n murmur
Firicele de isvoare.

Se sparg mugurii pe ramuri
Și vestesc o lume nouă.

O albină și o furnică
Stau de vorbă amândouă

Și se 'ntreabă fi-va anul

Plin de rîd și bogăție...

Dar povestea le-o 'nterupe

Guraliva ciocărlie...

Plin de dor și de putere

Românul privește glia

Și cîntînd își poartă harnic

Plugul, boii și mîndria.

Ioan Berghia

Jertfa iubirii

În ceața unui beciu întunecos ca o peșteră adâncă, zăcea pe un pat de paie jilave o ceată de patru boieri frunțași, svârliți în închisoare de Grigore Ghica Vodă, noul Domnitor al Țării Românești. Și erau frați de-o mamă și de-un tată, fiii înțeleptului postelnic Constantin Cantacuzino și ai Elenei sale milostive. Se tîngueau

amar și-și mîngăeau sărmanele inimi îndurerate cu unt de lemnul amintirilor de vremi mai bune.

Constantin, stolnicul cel iscusit, asculta liniștit poveștile fraților săi și durerea inimilor chinuite îi scoaseră pe buze cuvintele hotărâte:

— Curmați-vă zbuciumul, fraților! Noi suntem mucenicii adevărului și ai dreptății! Iar adevărul și dreptatea sunt veșnice! Vodă însă-i trîmbița minciunii și balta fărădelegii!...

Mințit-a tronul Stambulului. Trădatu-și-a soție dragă și copii iubiți. Înșelat-a pe împăratul dela Viena. Tras-a pe sloară pe Papa. Dus-a pe gheață divanul Veneției. Și alte grozăvenii!...

— Rușine! suspină frații scârbiți! Ar mai fi sporit povestea, dar deodată se deschise ușa grea a temniței și znopi de raze argintii năpădiră gura beciului mornit și un glas puternic cheamă la lumină pe bieții locuitori

SFATURILE DOCTORULUI
Farmacia de casă

— Supa de orez —

Se întâmplă des ca copiii de sân chiar și cei înfărcați, mai ales în timpul de vară, să se îmbolnăvească de stomac, ceea ce înseamnă totdeauna primejdie mare. Dacă acești copii sunt văzuți de medic ca să le prescrie leacurile necesare, slăbesc foarte repede și un număr mare dintre mor. Cea mai mare parte a copiilor mici mor din cauza îmbolnăvirii stomac. În toate cazurile când mamă vede că copilul are urdinarie, cu sune verzi și dese, slăbește văzînd ochii și copilul geme și plînge neîntrerupt e semnul cel mai clar, că copilul și-a stricat stomacul și se află primejdie mare. În aceste cazuri trebuie chemat fără întârziere medic fiindcă boala e gravă și greu se putea însănătoși fără ajutorul medicului. Dar până vine medicul, sau dacă medic nu e în apropiere, va trebui neajutăm cum putem. Iată ce se poate face.

Luăm două lingurițe de orez și punem într'un litru de apă. Lăsăm să stea așa 2-3 ceasuri și pe urmă punem la foc să fiarbă o jumătate de ceas. Lăsăm să se răcească și strecurăm. Din apa de orez strecurată, dăm copilului cu lingurița să bea din ceas în ceas, timp de o zi. În timpul acesta nu dăm copilului nimic altceva de mâncat. Apa de orez oprește urdinarie și încetul cu încetul, copilul va mâncă pe lângă supa de orez și din celelalte mâncări pentru copii. Dacă însă după o zi de acest regim cu apă de orez, urdinarie nu se oprește, și scaunele sunt tot multe și verzi, înseamnă că boala e gravă și e nevoie de alte leacuri. Nu mai pierdeți timpul și trimiteți repede după medic, fiindcă nu mai el ar putea să vă ajute.

La apa de orez, după ce ați străcut-o puteți să îi puneți și puțin sare de bucătărie, adesea copiii o iau mai bucuroși dacă e puțin sărată.

Indrumări agricole pentru câmp și gospodărie

Imprumuturi pentru meseriași

Una din fintele pentru cari meseriași patroni se străduiesc de vreme îndelungată este aceea a împrumutului, pe care să-l primească cu ușurință pe termen lung și cu o dobândă mică. Meseriași folosesc împrumutul fie pentru înființarea sau măritarea unui atelier, fie pentru cumpărarea de unelte și mașini sau pentru cumpărarea de materiale.

Graja de împrumut a guvernelor noastre s'a ivit cam deodată cu alcătuirea legii pentru organizarea meseriilor. Înfăptuirile, aduse la început prin Cooperative și mai mai apoi prin Societatea națională de credit industrial (secția industrie mică 1924) și prin Institutul de credit meșteșugăresc (1937), n'au putut răspunde pe deplin așteptărilor. Puțini meseriași au primit împrumuturi, iar alții au renunțat la ele, din cauza multor cheltuieli cu acte ce se cereau. Astăzi însă, din cauza restrângerilor venite de pe urma războiului mulți meseriași, mai ales la sate, au ajuns într'o situație etată de grea încât nevoia de împrumut ca să poată lucra a devenit mai necesară ca ori când.

Un ziar ne informează că la Ministerul Muncii lucrează o comisiune, la proiectul de înființare a unei Bănci proprii a meseriașilor patroni, care să îndeplinească în cea mai mare parte nevoile urgente ale lor. Banca urmează să aibă filiale în capitalele de județ și secțiuni în toate localitățile unde sunt syndicate profesionale de patroni. Membru al băncii va putea fi ori care meseriaș organizat în syndicat, recomandat de comitet și care va achita o parte din suma fixată. Banca va fi pusă sub controlul Statului și va fi condusă de membrii din conducerea Uniunii sindicatelor de meseriași patroni. Deci Banca ce urmează să ia ființă se întemează pe îmbinarea intereselor și mijloacelor proprii. O parte din meseriași patroni cer să fie preluat Institutul național de credit al meseriașilor, fiind un lucru mai avantajos, de oarece

are toate cele necesare ca să poată funcționa și îndeplini trebuințele lor.

Vom da cetitorilor noștri meseriași, la timp, toate lămuririle privitoare la înființarea acestei noi Bănci.

im.

FELURITE

Pentru a feri păsările de boale

Luați 10—15 kg. grăunțe pe care turnați var stins. Mestecați apoi până vedeți că toate boabele s'au acoperit de acest praf; apoi dați la găini de-arândul 10—15 zile și veți vedea nu numai că nu se vor mai îmbolnăvi, dar și acele bolnave se vor însănătoși.

Nu dați hrană stricată la animale

Crezând că veți face economie de a nu arunca hrana (nutrețurile) stricată o dați la animale, fără să vă dați seama însă că paguba e mult mai mare prin aceea că vitele se îmbolnăvesc, mor sau chiar dacă scapă, ați pierdut munca lor. Deasemenea, lasați-le să sufere puțin de sete decât să le adăpați din băltoace murdare unde zac mii de microbi aduși de ape.

Mirosul de mucegal din casă

se scoate în felul următor: Se pune un vas sau două de var nestins pe lângă pereți, schimbându-se din când în când. Acest var are proprietatea de a trage umezeala și de a usca pereții.

Dacă v'au înghețat cartofii,

nu se aruncă. Se pot desgheta ușor și întrebuința la orice în felul următor: se țin 10—12 ceasuri într'o soluție de sare, de 100 g la kg. de apă, apoi se usucă la aer cald.

Din nicio casă românească să nu lipsească „Foaia Poporului”, steag de luptă, ridicat la 1892, ca să popovăduiască drepturile noastre asupra acestui pământ.

Descăltarea sau desrădăcinarea semănăturilor

Este cauzată de înghețuri și desgheturi ce vin unele după altele. Schimbările acestea de căldură și frig, provoacă în timpul iernii (semănăturilor ce nu au o pătură apărătoare de zăpadă), cât și în timpul primăverii (după topirea zăpezilor), desrădăcinarea semănăturilor.

O semănătură desrădăcinată se poate recunoaște ușor și anume: dacă încercăm să smulgem câteva fire, acestea ies foarte ușor rădăcinile lor ne mai fiind prinse în pământ, ci stau ca și cum ar fi în p.af. Aceasta se întâmplă din cauză că pământul s'a afânat prea mult și a scoarței înghețate care scoate plantele din rădăcini. Se întâmplă același lucru ca și cu brazda lăsată crudă în toamnă pentru ca gerurile s'o mărunțească. În felul acesta o parte din rădăcinile plantelor se rup iar cele ce mai rămân sunt scoase afară. În afară de aceasta, primăvara mai vin și vânturi, care fac ca pământul să se usuce repede și în felul acesta semănăturile nefiind fixate în pământ,

vor suferi de secetă, se vor ofili și apoi usca.

Desrădăcinarea se întâmplă mai mult la orzul de toamnă, din cauză că orzul are o rădăcină mai slabă decât a grâului și secarei. Deasemenea ea se mai întâmplă la semănăturile târzii, pe care le-a prins iarna slab dezvoltate (neînfrățite).

Pentru a feri semănăturile desrădăcinate de a pieri, trebuie ca imediat după ce pământul s'a svântat să trecem cu un tăvălug ușor de lemn. În felul acesta plantele se prind iarăși în pământ de rădăcini noi și încep să crească. După 15—20 zile dela tăvălugire și aceasta mai ales în regiunile secetoase, adică după ce plantele s'au fixat iarăși bine în pământ și au început să crească, e bine să venim cu o grapă ușoară, cu scop de a forma la suprafața pământului un strat afânat care nu va lăsa să se piardă apa ce a fost strânsă în timpul iernii din topirea zăpezilor.

Ing. N. Opreșan

Curățitul pomilor de omizi

În jurul lui 1 Aprilie este timpul cel mai favorabil pentru culesul ouălor de omizi și alte insecte vătămătoare pomilor.

Aceste omizi împiedică buna rodire a pomilor și chiar îi duc la pierdere. Unele își depun ouăle în crepăturile din coaja arborelui, altele din timpul verii și le așează pe frunze, le suculesc și le îmbracă într'o pânză fină cu care le agață de ramuri ca să nu se scuture. Deasemenea vom găsi pe ramuri un fel de inele cărora la sate le spun scuipatul cucului și cărora nu li se dă nici-o importanță, fără ca să se știe că și acelea sunt tot ouă de omizi. Pentru a împiedeca nașterea unui nou rând de omizi, se va face curățitul pomilor, lucrare foarte ușoară.

Se culeg toate frunzele rămase agățate cum am spus mai sus și se vor arde. Deasemenea culegem toate inelele

de pe ramuri. Această lucrare se face cu mâna la pomii mici, iar la cei mari, se face cu o foarfecă specială de omizi.

După ce s'a terminat cu coroana pomului, se începe cu tulpina. Se freacă bine cu o perie de sârmă până se dă jos tot mușchiul care găzduiește aceste ouă. Dacă tulpina e prea uscată o stropim cu puțină apă, pentru a înmuia acei mușchi. Mai târziu e bine ca aceste tulpine să fie vârulte cu lapte de var, în care s'a pus 5% piatră vânăță pentru a nu cădea varul după ce se usucă și totodată îi și e bună otrăvă pentru ouă.

Numai astfel vom putea asigura o bună rodire și numai așa munca noastră nu va fi zadarnică în cultura pomilor roditori.

Despre tăiatul pomilor în numărul viitor. N. Negres

poartă în contra mea și-a casei mele!

— Măria Ta! Eu și frații de lângă mine suntem curași ca mirul din sfântul altar! Ai putere însă! Fă cu noi ce-ți place! Dar Dumnezeu e judecător și al domnilor și al supușilor.

— V'ați răzvrătit în contra mea! Să gustați și voi dulceața toiogelor! Dărebanți! În toată ziua să numărați ficăruia la talpe câte o sută de bețe voinicești!

Frații se priviră surprinși. Vedeau în această poruncă începutul patimilor grele, cari duc la păharul morții. Lordache îngălbeni ca ceara și prinse a tremura. Stolnicul Constantin cum îl văzu îi și vorbi Voevodului:

— Măria Ta! Eu primesc cu suflet împăcat hotărârea prea înaltă. Dar eu avea o rugăciune încă. Frațiorul meu cel mai tânăr, Lordache, e cam boleac și cu trupșorul cam plăpând. Ași cere să-l cruți pe el și să-mi dai mie zilnic și suta lui de toioge voinicești!...

— Fie voia ta! Dorobanți! Dați-i două sute și pleacă îngâmfat Grigore Ghica Vodă mormându-și încet în barbă că-i eschie afurisită stolnicul, ca și tatăl său!...

Abea se pierdu din zare voevodul și bețele își și începură slujba blestemată. Băteau pe întrecute, cu număr și fără număr birnicii dărebanți păgâni, în talpele bieților boieri români. Să văiera cumplit cuparul, se bocea amar spătarul, dar Constantin nu scotea un glas de vai. Răbda ca lemnul când îl tai, ca peatra nesimțitoare. Se istoveau ostașii de încordarea bățuirii, iar el tăcea cu îndârjire ca Hristos pe cruce.

Se scurgea zi după zi și toată ziua își aducea tributul său de bețe. Se umflară talpele lor, crepară și le năpădiră ranele, încât nu mai putea sta pe picioare. Li mai lecua sârmanul Lordache cel plăpând și l setângerea mereu:

— Ne-a căznit tiranul, Ca pe Mareș banul, ca pe Gheorghe vornicul, ca pe Ghiță clucerul, până la moarte!

— Nu te teme frățioare! că toată viața noastră stă în mâna lui Dumnezeu ca o picătură de ploaie în stășina casei! El va griji de noi! îl mângăia Constantin.

— Ori ne-a sugruma, ca pe bunul nostru tată, în trapezrul Snagovului

— Nu te teme frățioare! Tatăl nostru l-a ridicat pe Vodă în tronul Țării Românești. Tatăl nostru i-a chezeșuit cu averile sale multe plătreă haraciului! Și sufletul lui e neodihnit până azi pentru că l-a pogorit în mormânt!...

Povestirea s'ar fi tors măestru mai departe, dar se crepă de odată ușa grea a beciului și năvăleau lărmuitor dărebanții înarmați. Văjăeau cumplit în mâinile lor vâjnoase joardele mlădii și flutura ușor pe buzele lor roșii zâmbetul ironic. Se nfioreau de spai-

mă frații. Suspina duios coconășul cel plăpând. Dar Stolnicul Constantin învăluea în dispreț slugile gălăgioase ale cârmei și pe când își împlineau cu zel aceștia slujba lor sălbatecă și pe când îi sângerău ca două izvoare Stolnicului tălpile picioarelor strivite de loviturile nenumărate și pe când se schimbau ca pe vremuri caii diligenței, călăii asudați în munca încordată, el privea cu bună-năitate pe bietul coconăș plăpând ca un mugurel primăvăratec. Înțelegea în lacrimile ochilor lui plânsii fiorii spăimei chinătoare și-i vorbea cu drag, ca un proroc îndrăzneț:

— Nu te teme frățioare!...

A. Nane

— Așteptăm colaborarea la Foaie și la „Luminătorul” a tuturor țărănilor, cari poartă condeiul ca o altă îndeletnicire a zilelor de odihnă.

INFORMAȚIUNI ULTIMELE ȘTIRI

Abonamente:

Pe un an, pentru țărani și intelectualii dela sate	5000 Lei
Pentru negustori, comercianți și industriali	10.000 „
Instituții și autorități	20.000 „
Abonamente de sprijin	40.000 „
Prețul unui număr	200 „

Concurs de fotografii. Oficiul Național de Turism din Sibiu organizează un concurs de fotografii cu vederi din țară, costume, portrete și altele, cari să arate frumusețile țării. Pot lua parte numai fotografii amatori, nu cei de meserie. Pe dosul fotografiei trebuie scris ce reprezintă ea, data când a fost luată și numele celui care a făcut-o. Se dau 9 premii în bani.

Perfecționarea armelor secrete. Învățații germani cari au fost duși după terminarea războiului în Statele Unite, ajută la perfecționarea armelor secrete. Este vorba despre 160 de învățați cari lucrează până acum și alți 120 cari vor fi aduși.

Vacanțele școlare de Sf. Paști vor începe Sâmbătă 13 Aprilie, iar cursurile școlare reîncep Joi, 25 Aprilie, ora 8 dimineața.

Legea chiriilor va apare la începutul lunii Aprilie. Pentru că data de 23 Aprilie cade chiar în ziua de Sf. Paști, mutările din locuințe se vor amâna până după Sărbători.

Bugetul Statului pe anul 1946—47 se ridică la suma de 6500 miliarde lei, dintre cari 3700 miliarde din impozite, iar 2800 miliarde din împrumuturi de stat și alte mijloace.

Numărul prizonierilor români din URSS sosiți până acum ar fi de 64.987 și mai sunt internați în lagăre cam 75.000 de oameni, cari pe rând vor fi aduși și ei în țară.

Foamete la Viena. Un medic din organizația americană de ajutor a arătat că la Viena, din cauza foametei, numeroși copii mor. Situația este foarte grea mai ales pentru bătrâni. Un medic vienez spunea că nici nu li se poate face nimic, cel mult o injecție ca să moară fără chinuri.

Au făcut noul lupte. Aceasta în Indonezia, unde trupe de localnici au atacat forțele anglo-olandeze.

Regentul Greciei demisionează. Imediat după alegeri, regentul Greciei, arhiepiscopul Damaskinos este hotărât să demisioneze din postul pe care îl ocupă.

Plecarea trupelor franceze din Siria a început și la data de 30 Aprilie ea va fi cu totul terminată.

Bani de 50.000 și 100.000. Tot mai mult se spune că Banca Națională va scoate bani de hârtie în valoare de 50.000 și 100.000 lei. Aceasta pentru a ușura băncile și industriile mari cari au de făcut plăți de milioane.

Noul ministru al Angliei la București, d. Adrian Holman, a sosit la București, preluând conducerea legației britanice din Capitală.

Bani de argint. Ministerul Finanelor va bate monete de argint în valoare de 25.000 lei. Astfel de monete se vor bate în valoare de 50 miliarde. Ele vor începe să circule încă înainte de Paști.

Noul preț al berei a fost fixat în felul următor: țapul: 850 lei; halba: 1400; sticla de 650 mml. cu 1990 lei; sticla de 500 mml. 1590 lei; sticla de 450 mml. cu 1440, iar cea de 300 mml. cu 1050 lei.

A murit Largo Caballero. În noaptea de Vineri spre Sâmbătă a murit, în urma unei operații la rinichi, Largo Caballero, fostul prim-ministru al Spaniei republicane, în vârstă de 76 de ani.

Încercările bombei atomice, cari urmau să se facă la 15 Maiu în una din insulele Oceanului Indian și la cari urmau să ia parte peste 100 de vapoare americane au fost amânate până la 1 Iulie.

Conferința șefilor armatei engleze Peste 30 de mareșali și generali ai armatei engleze au luat parte la o conferință care s'a ținut la Londra. Scopul acestei conferințe se pare că ar fi acela de a da puțința statului major general să stabilească viitoarea organizare a armatei engleze.

Demisia guvernului bulgar. D. Kimon Gheorghieff, primul ministru al Bulgariei, a prezentat demisia întregului guvern. Cu alcătuirea unui nou guvern, mai larg, potrivit hotărârilor conferinței dela Moscova, a fost însărcinat tot d. Kimon Gheorghieff.

Șomerii din Sicilia s'au răscolit din pricina foametei și au jefuit depozitele Organizației U. N. R. R. A., în cari se aflau alimentele cu cari trebuiau să fie ajutate diferitele țări mai grav înfometate. Este vorba despre pagube de mai multe milioane delire.

„INGRICO” Ing. Richard Rieger S. A. Sibiu

Extras

din procesul verbal despre ședința comună a consiliului de administrație și a comitetului de cenzori din 12 Oct. 1944.

Se hotărăște: Numirea ca administrator cu dreptul de a semna firma împreună cu un alt administrator sau împreună cu un funcționar îndreptățit de a semna firma a d-lui Ing. Marcu Jancu din București.

Urmează semnăturile.

Grefa Tribunalului Sibiu Secția III.

Prezentul extras fiind trecut în registrul de ordine la poz. Nr. 1 din 1945, se vizează de noi pentru publicare și afișare.

Sibiu, la 4 Martie 1946.

Prim grefier
Constantin Cologan

Nr. Fsoc. 723 | 1943.

S'a redeschis!

S'a redeschis!

Restaurantul „UNION”
V. RĂCUCIU

Sibiu, str. Mitropoliei 11

Localul de întâlnire al tuturor românilor.

Mâncări calde și reci
Băuturi bune

In fiecare seară concertează orchestra națională și modernă COMIZA

Ce mai e nou în lume

În străinătate

In ultima săptămână, după ce generalissimul Stalin a răspuns dlui Churchill și după ce s'a văzut că nu este primejdie de un războiu imediat aerul s'a mai liniștit. Toate chestiunile mai spinoase, au fost amânate până la începerea ședințelor consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, care s'a deschis la New-York Luni, printr'un mesaj al dlui Truman, citit de către d. J. Byrnes, ministrul de afaceri străine al Statelor Unite. In cursul ședințelor acestei săptămâni se discută chestiunea Iranului. Deocamdată URSS. cere amânarea discutării acestei chestiuni, deoarece se încearcă o înțelegere directă între cele două state.

Situația în Spania

Tot cu prilejul ședințelor acestui Consiliu să crede că s'ar pune în discuție și situația Spaniei și că aceeași discuție o va începe ministrul de afaceri străine al Franței, d. Georges Bidault. Până atunci însă generalul Franco, drept răspuns la nota guvernului francez, englez și american, a făcut o declarație în care spune că este hotărât să păstreze ordinea și liniștea în țară în ciuda tuturor greutăților. El învinuiește Franța că fără motiv temeinic a închis granița franco-spaniolă.

Conferința de pace

Încă nu se cunoaște data exactă când se va ține conferința de pace care urmează să se întrunească la Paris. Se vorbește în deplin despre data de 1 Maiu. Unele țări cer ca să se amâne această conferință pentru ca să se facă alegeri în toate țările și apoi la Conferință să ia parte reprezentanți ai acestor guverne alese de popor cu vot secret și egal. Totuși, încă nu s'a luat vre o hotărâre. Până atunci, la Ministerul Afacerilor Străine se pregătesc documente cari să fie prezentate la această Conferință.

Tratatul de pace cu România se spune că ar fi și întocmit de către reprezentanții celor trei mari puteri, urmând numai ca el să fie iscălit.

Alegerile din Argentina

In America de Sud, în Argentina, s'au ținut de curând alegeri pentru funcțiunea de președinte al Republicii. Lupta se dădea în deosebi între doi candidați: d. Tamborini, reprezentantul forțelor democratice și colonelul Peron, care ducea o politică de extremă dreaptă. La numărarea voturilor s'a constatat că a fost ales colonelul Peron.

Mareșalul Tito în Cehoslovacia

Mareșalul Tito, care a condus mișcarea jugoslavă împotriva germanilor, a făcut de curând o călătorie în Ungaria și Cehoslovacia. La Praga, a încheiat o înțelegere cu guvernul Cehoslovaciei. Cu acest prilej a fost

decorat de către d. E. Beneș, președintele vecinei noastre dela mia-zănoapte cu înalta decorație militară „Leul Alb.”

La noi în țară

Cu toate că încă nu s'a anunțat data la care se vor ține alegerile, partidele politice au început încă de pe acum să-și lămurească pozițiile față de aceste alegeri.

Național țărăniști și liberali

Partidul național-țărănesc de sub șefia d-lui Iuliu Maniu și cel liberal condus de d. Dinu Brătianu au început reorganizarea și propaganda pe tot cuprinsul țării. Se crede că se vor prezenta în alegeri fiecare pe câte o listă, cu toate că există și un svon după care ar merge împreună pentru a fi și mai siguri de rezultat.

Situația în F. N. D.

Nici aici situația nu este cu totul limpede. Partidul comunist, partidul național-popular (fost Uniunea Patrioților), frontul plugarilor, gruparea d-lui Anton Alexandrescu și partidul social-democrat, partea condusă de d-nii Lothar Rădăceanu și Ștefan Voitec, vor merge pe o singură listă. Se pare că la acest bloc se va adăuga și partidul d-lui dr. N. Lupu, care s'a despărțit de partidul național-țărănesc. Partidul național-liberal de sub șefia d-lui G. Tăbărăscu încă n'a luat o hotărâre. Se așteaptă întâiu publicarea legii electorale, întrucât și d. Tăbărăscu are un proiect de lege electorală care după câte s'a putut afla se deosebește de acela al guvernului.

d. C. Titel-Petrescu

După ce a fost înlăturat dela conducerea partidului social-democrat și chiar din partid, d. Const. Titel-Petrescu, împreună cu prietenii și partizanii d-sale a început organizarea unui nou partid al cărui nume nu se cunoaște încă. Cu acest partid se va prezenta pe liste proprii în alegerile pe cari le așteaptă toată lumea.

Poruncile bibliotecii sâțești

(Urmare din pag. 1-a)

prumutate, cu numele cărții, al persoanei care împrumută și data la care s'a făcut împrumutul.

Pentru fiecare bibliotecă să se statornicească anumite ore când se pot face împrumuturile, care să fie apoi respectate atât de bibliotecar, cât și de împrumutători.

Iată cele dintâi porunci ale oricărei bibliotecii sâțești. Respectați-le cu sfîntenie și pe temelia lor veți putea dăruii satului un nou eșezământ, cu urmări nebănuite pentru înaintarea voastră. Aceia care doresc să știe mai multe în legătură cu bibliotecile sâțești sunt rugați să ne adreseze întrebări și le răspundem cu toată dragostea.

Ionuț

„LUMINĂTORUL:” PAGINA BANATULUI

— Redactat de Regionala „Astra” Bănăţeană —

Dr. C. Diaconovici

1859—1923

Cornel Diaconovici este un urmaş al lui Constantin Diaconovici-Loga. Imediat după terminarea studiilor universitare, pe care le face la Oradea și Buda-Pesla, intră în viața publică. Ocupația lui principală a fost gazetăria. Convins că o temeinică propagandă în străinătate ar aduce mai multe foloase neamului decât luptele parlamentare cu Ungurii, el înființează în timpul stagnului la Lugoj revista „Sudungarische Revue”, care după o mică întrerupere este continuată cu „Rumäniche Revue”, revistă care ajunge organul oficial al comitetului național român și care a ajutat foarte mult la lămurirea străinilor asupra scopurilor adevărate și asupra caracterului drept și legal al luptelor noastre politice. Din această cauză revista a fost urmărită cu procese de presă și a trebuit să plece la Viena, unde apare până la 1894.

În 1892 este ales membru al „Astrei”, iar în 1895 îl aflăm ca prim secretar al ei. Este al doilea moment însemnat din viața lui Cornel Diaconovici, pentru că în toate creațiile mai de seamă ale Astrei, își are și el partea de muncă. Astfel în cadrele Asociațiunii reușește să scrie „Enciclopedia Română”, o lucrare de mare însemnătate în istoria culturii noastre în care se oglindește puterea de muncă a intelectualilor noștri din veacul trecut.

La organizarea muzeului istoric este iarăși cheltuită multă muncă de a lui Cornel Diaconovici. Tot el a început și organizat și secțiunile științifico-literare și „Biblioteca populară a Asociațiunii”, care a ajutat foarte mult la răspândirea literaturii ardelenice și la cultura poporului român.

În 1900 trece la București, unde moare după ce vede împlinirea visului nostru de veacuri: unirea tuturor românilor într-o singură țară.

Activitatea lui se desfășoară și în ogorul finanțelor și al gazetăriei. Ca om de finanțe a scris lucrări de specialitate și a condus banca „Albina”, iar mai târziu înființează „Revista Economică” din Sibiu. Ca gazetar a scris aproape la toate ziarele vremii.

Meritul lui cel mare stă însă în activitatea desfășurată în sânul „Asociațiunii”, unde a dat dovadă de multă cultură și de multă dragoste și cum-pănire în organizare.

Ion Dimitrie Suciu

O bibliotecă pentru Ceferiști. Comitetul Cultural al Sindicatelor C. F. R. a înființat pentru membrii săi o frumoasă bibliotecă de 2000 volume cu caracter educativ și tehnic, cărți din literatura română și universală.

Aceste cărți fiind de multă valoare culturală se împrumută în mod gratuit.

Ocotirea Păsărilor Folositoare

Când iarna cu omeji îmbelșugați cu promoroacă și cu ghiață acoperă întreagă natura și păsărelele noastre nu mai găsesc hrană naturală cad pradă foamei, slăbesc și sunt mult mai ușor omorâte de frig și prinse de diferiți dușmani. Acesta este timpul greu pentru dănsule, când trebuie să le venim în ajutor. Acum trebuie să le facem locuri de hrănire și scorburi, în care să se poată adăposti contra crivățului. Prin faptul acesta mai întâi dam hrana destulă și le-am scăpat de la peirea de foame, le-am atras și ademenit la un loc fix, adică în gospodăria noastră, în loc să le lăsăm să mai pribegască, și apoi obișnuindu-se la cuiburile acestea vor rămâne și în primăvară, în timpul cuibăririi pe meleagurile noastre.

Instalațiunile pentru hrănire pot fi orice fel de colibe, lăzi, streșini, dar mai bine sunt cele anume pentru acest scop, făcute astfel ca să servească mai cu seamă pentru păsările mici, din neamul pițigoilor. Lucrul de competență este, să fie scutite totdeauna de vânt, viscol și zăpadă. Aici depunem diferite semințe de cânepă, dovleac, pepene, castraveți, floarea soarelui, rapiță, nuci, alune sau orice alte grăsimi slăbe).

Celor mai sperioase cari nu îndrăznesc să se apropie la început de hrănituri, le facem aluat sau înmuiate, dar nesărat.

Acest aluat fie că-l turnăm pe ramurile capacilor sau brazilor, fie că găurim o bucată de lemn moale și aceste găuri sau scobituri le umplem cu amestecul din acest aluat și le agățăm cu ajutorul unei bucăți de sârmă pe copaci. Hranitoarele pot fi așezate în apropierea casei, în grădini, parcuri, cimitire, dumbrăvi, ba încă se pot așeza chiar la ferestrele locuințelor în forma unei lădițe astfel ca să fie scutite de vânt și viscol.

Al doilea mijloc de ocotire a păsărilor este folosirea și așezarea cuiburilor sau scorburilor artificiale. Ce sunt acestea și cum se dreg. Un trunchiu, o bucată de lemn rotund de 30—50 cm. lungime și cu o grosime de 15—20 cm. după cum vom să-l întrebuițăm, pentru păsărele

mai mici sau mai mărișoare la un capăt îl sfredelim sau scobim, în forma unei punți iar apoi îl acoperim deasupra cu o scândurică sau un copac potrivit; la o latură găurim o „strungă” prin care pasărea se poată intra și eși.

Aceste scorburi făcute deși sunt cu atât mai trebuitoare cu cât astăzi în gospodăria pădurilor nu se mai suferă copaci găunoși, scorburoși, cari se taie și se doboară mereu, iar păsările cari își fac cuibul în asemenea copaci ne mai având adăpost natural, se răresc, pier, iar în locul lor se sporesc insectele vătămătoare.

Deci ca să împuțăm pagubele pricinuite de insecte, trebuie să îngrijim neapărat de sporirea păsărilor folositoare, iar aceasta nu se poate în alt chip, decât să redăm păsărilor ceia ce le-am răpit, adică puțință de a-și face cuiburi, pentru ca să se poată înmulți și menține neamul lor.

Cuiburile făcute de om au dat și până acuma, unde au fost făcute în mod înțelept, rezultate uimitoare. Păsărelele le-au primit foarte bucuros în locul scorburilor naturale de altă dată și cuibăresc în ele tocmai la fel, ca și în cele naturale.

Scorburile făcute de om trebuiesc așezate încă din toamnă în grădini, pomeluri, parcuri și păduri, astfel ca să fie la 2—4 m. înălțime de la pământ, pironite pe arbori, pe stâlpi de gard sau pereți de clădiri cu „strungă” spre răsărit sau miazăzi și cu partea de sus culcate nișel înainte.

Începând timpuriu de primăvară deja ele trebuiesc vizitate adesea ori cu atențiune, ca să nu fie ocupate de vrăbii sau periclitate de animale prădătoare.

Ocotirea păsărelelor cari cuibăresc în liber se poate face așa că facem plantații de arbuști și tufișuri pentru adăpostirea și protejarea lor, iar acolo unde nu este apa naturală în apropiere, ne vom îngriji de adăptoare din lemn, piatră sau ciment. Și păsărelele au nevoie de apă de băut și baie, păstrându-și curătenia penelor. Unde duc lipsă de apă nici nu rămân timp mai îndelungat.

Alex. Scripcaru

Căminele de ucenici și ucenice din Banat

Pentru ajutorarea meseriașului român și a tuturor meserilor îmbrățișate de român, e nevoie ca Statul să caute mijloacele de a clădi în orașele din Banat cămine pentru ucenici și pentru ucenice. Prin aceasta s'ar înmulți și numărul tinerilor cari ar urma învățarea meseriilor căci s'ar înlesni găzduirea lor.

Căminele de ucenici și ucenice sunt o trebuință națională. Ne putem închipui ce creștere religioasă și națională primesc ucenicii și ucenicele la patronii străini. Cei mai mulți patroni străini nu vor să primească ucenici și ucenice române sub motiv că nu-i pot găzdui, sau cer să plătească părinții sume mari, așa că în cazul cel mai bun, se dă la patroni de mâna a doua sau nu-i mai dă la învățarea unei meserii. În special pe ucenice, în lipsa de cămin, le folosesc ca servitoare și fețele mai bune nici nu se duc la meserii, căci părinții nu le lasă bucuros la patroni în găzduire.

În chipul acesta nu-și pot câpăta cunoștințele trebuincioase, încât nici chiar patronul unde a învățat nu le angajează pe mai departe.

Neavând destule cunoștințe, le este frică să înceapă singure meseria și se angajează sau la o fabrică sau se duc în lume.

Ucenicii și ucenicele dela meserii vin mai ales din cea mai săracă pătură a țărânimii noastre și în cele mai multe cazuri nu din cei mai buni elevi de școală. Pentru a atrage și tineri mai buni, cu pregătire chiar de 1—4 clase de liceu, spre anumite meserii, la cari se cer cunoștințe mai temeinice, e nevoie de îndemn și de sprijine, iar pentru meseriile la cari nu avem români, să se dea burse, arătându-se anume meseria pentru care se dau.

Bursele și ajutoarele de haine, încălțăminte și întreținere să se dea la recomandarea profesorilor dela Școlile de ucenici și ucenice.

Deasemenea să se dea ajutoare de specializare în străinătate ucenicilor cari au terminat meseria, cu obligația de a deschide atelier și a-și continua meseria în țară.

Lipsa de interes față de meserii nu poate fi socotită ca o nepuțință, fiindcă interesul pentru anume meserii se formează mai ales prin creștere și formează adevărate „mode” locale.

Cântec din Almaș-Săliște

Frunză verde, frunză sacă,
Toate lemnele se pleacă
Cu crengile la pământ
Și mă 'ntreabă dece plâng.

Amar, mândro, plâng amar,
Că ni-e dragostea 'n zadar.
Când să ne iubim cu drag
Mă chiamă țara sub steag,
Sub steag, mândro, de mătasă.
Dol ani să lipsesc de-acasă.

De-acasă când oi pleca,
Ziua bună mi-oi lua,
Dela frunză, dela țarbă,
Dela mândra mea cea dragă;
Dela frunze, dela fragi,
Dela gura mândrei dragi.

Mult îmi e de mândra jale
Că plec numai eu pe cale
Și rămâne singurea,
Numai țara cu inima.

Jale ni-e și ei și mie,
Că mă duc la cătănie
Și mai departe la luptă
Și rămâne 'n urmă suptă
Fata ei ca florile,
Ochii ei ca murele,
Trup crud ca un vrej de floare,
Gura ca o sărbătoare.

(Din col. Salveț Bornemisa, Almaș-Săliște, jud. Hunedoara, auzită dela Bota Traian, ctg. 1946)

De la o săptămână la alta

Din minunile științei

DESPRE BOMBA ATOMICĂ

II

de: Dr. V. Galea

Truda oamenilor de știință

Povestea adevărată a bombei atomice putem spune că începe acum vre-o 40—50 ani, când în lumea științelor un lucru neobservat până atunci, făcea o viață aproape tot așa de mare cum face astăzi bomba atomică în lumea întreagă.

Doi oameni de știință (soții Curie) au descoperit că unele corpuri pietroase se desfac într'un mod foarte ciudat și împrăștie în jurul lor o putere mare sub formă de raze. În același timp ele se schimbă și trec în alte corpuri.

Și atunci lumea, neîncredătoare ca și acum, se întreba: Oare să fie adevărat? Dar știința care întotdeauna a urmărit numai adevărul, a dovedit și atunci că lucrurile se petrec întocmai și acele corpuri pietroase, care erau crezute moarte, fără nici o putere, aveau înmagazinate în ele o putere foarte mare, pe care o puteau desvolta în felul lor.

Încă de pe vremea aceea, oamenii de știință au început să se gândească, la această putere, care de veacuri a trecut neobservată, c'ar putea fi întrebuințată în folosul omului. Dar pe atunci știința era încă prea tânără — se știa prea puțin despre această putere; mai trebuiau descoperite încă multe lucruri, care urmau să netezească drumul spinos ce era de străbătut.

Desfacerea corpurilor mergea încet și după o lege a lor proprie, desvoltând puterea încetul cu încetul. Ori, pentru a se putea desvolta acea putere mare, în măsura în care ea ar putea fi întrebuințată, trebuia căutat și găsit mijlocul potrivit, pentru că totul să meargă mult mai repede și deslănțuirea desfacerii să fie mai întreagă.

De atunci și până azi a trebuit să treacă vre-o 40 de ani și poate că mai treceau încă vreo câțiva, până când omenirea ajunge să poată deslănțui această putere, dacă nu venea peste lumea întreagă un războiu atât de îngrozitor, care cerea ca toată știința și toate avuțiile să se pună în slujba victoriei.

Dar pentru a putea înțelege mai bine cum s'a ajuns la bomba atomică,

trebuie să cunoaștem mai întâi câteva lucruri care ne poate apropria de primirea acestei minunății.

Va trebui să știm că toate corpurile, materii de tot felul: fier, aramă, aur, argint, pucioasă, apă, aer, lemn, piatră și așa mai departe, pe care le vedem și le simțim, sunt alcătuite din niște particule foarte, foarte mici, pe care oamenii de știință le-au numit atomi. Acești atomi există de veacuri și s'au format odată cu pământul, care s'a rupt din soare ca un glob mare de foc; și pe măsură ce pământul îndepărtat de soare se răcea, se formau și atomii, adunând în ei o putere mare, puțin din căldura globului de foc al pământului. Atomii s'au unit în fel și chip între ei și au dat o mulțime de corpuri, care au format scoarța pământului.

Dar se pune întrebarea acum, ce sunt într'adevăr acum acești atomi? Cine nu știe că toate corpurile se pot fărâmița? Din corpuri mai mari putem avea prin tăiere și zdrobire bucăți mai mici, cari, la rândul lor, se pot fărâmița în particule, din ce în ce, mai mici, în grăunțe atât de mici, încât abia le mai putem vedea cu ochii noștri.

Particulele cele mai mici de materie, oamenii de știință le-au numit atomi, din împreunarea cărora s'au alcătuit toate corpurile. Acești atomi sunt atât de mici, încât într'un grăunte de nisip sunt milioane de atomi.

Puterea pe care o desvoltă unele corpuri, prin desfacerea sau despicarea atomilor, este cu atât mai mare cu cât se despica într'un timp mai scurt mai mulți atomi; din contră dacă se desfac mai puțini atomi într'un timp îndelungat, adică mai încet, puterea ce se împrăștie în jurul lor, va fi mult mai mică. Trebuie deci să reușim a desface în număr cât se poate de mare de atomi și în timpul cel mai scurt cu putință, pentru a avea o desvoltare mare de putere (energie).

Au căutat ei, oamenii de știință, ani de-a rândul, să deslănțue această putere, dar nu au reușit, deoarece nu se cunoșteau mijloacele și calea prin care s'ar fi putut face această deslănțuire.

Dr. V. Galea

GURA SATULUI

Unde dai și unde crapă!

Se povestește că un nepriceput în tr'ale agronomiei, dar care se credea tare priceput, s'a hotărât să încerce împerecherea seminței de morcov cu cea de varză. El voia ca din această împerechere ceea ce va ieși să rodească în pământ morcov și deasupra varză, ca în chipul acesta să aibă două câștiguri.

Dar se vede treaba că i s'a potrivit ca nuca'n perete sau cum spune o altă zicătoare, a umblat după doi iepuri.

Planta care a ieșit din această ciudată împerechere avea în pământ rădăcina de varză, iar deasupra pământului frunze de morcov.

Vorba românului: unde dai și unde crapă!

Vaca mai de preț ca nevasta

Badea Vasile și-a pierdut nevasta. A plân-o trei zile — apoi s'a liniștit. Acum o lună l'a murit vaca... Și de atunci se uscă de pe picioare.

Notarul, vechi prieten, îl dăscălește: — Nu te mai înțeleg deloc, Vasile, te-ai liniștit de moartea nevastii și nu te poți liniști de moartea vacii? Nevasta face mai mult decât o vacă...

— Ba face mai puțin, răspunde amărât badea Vasile. Că de când sunt vădov, mi s'au trimis vorbe pentru vre-o douăzeci de femei, dar nu mi s'a trimis nici o vacă!

Strănutul

Doi prieteni stau de vorbă. Unul zice:

— Când m'a auzit nevastă-mea strănutând înlăina oară a leșinat de spaimă.

— Și tu ce ai făcut?

— Am mai strănutat odată.

Diferite vești din Banat

† Nicolae Lighezan. În ziua de 3 Martie a. c. a încetat din viață profesorul Nicolae Lighezan. Vechea gardă a dascălilor se răcește cu unul dintre cei mai de seamă lupători ai plaiurilor bănățene. Cu el dispărea unul din cei mai sărguincioși colecători ai folklorului muzical și un valoros compozitor muzical și priceput dirijor de coruri. Colecțiile sale au fost premiate de Soc. Compozitorilor Români cu premiul I.

În urma sa rămân numeroase piese muzicale adunate din toate satele bănățene și o bibliotecă cu peste 6000 volume, cu cărți rari, cere nu se află nici în colecțiile Academiei Române.

Judejul Caraș, cu corurile — care i-au fost dragi și în special școala la care e slujit cu atâta dragoste — liceul general Dragalina, l-au petrecut la locul de odihnă vecinică, așa după cum se cuvenea unui slujitor devotat, care și-a închinat viața întreagă pentru desgroparea și păstrarea patrimoniului etnic de pe aceste plaiuri. I. R.

Ua Curs de Dirijori de Coruri. Secția Culturală a Comisiei Locale deschide un curs de dirijori de cor sub conducerea câtorva profesori dela Conservatorul de muzică din Timișoara pentru muncitori și muncitoare de orice categorie. Absolvenții vor fi angajații Comisiei Locale pentru a conduce coruri din întreprinderi. Elevii meseriași vor putea obține și burse. Candidaturi de admitere: cunoștințe elementare la un instrument, cetirea și scrierea notelor.

Setea după carte și gazete bune. Din nenumărate Cercuri Culturale ni se cer cărți și gazete potrivite pentru învățătura poporului. Ni-i odată, ca în zilele noastre, nu s'a cerut cartea plină de învățături înțelepte. Gazeta „Foaia Poporului”, atinge în unele sate nu prea mari și cifra de 100 abonamente. Ar fi bine, ca „Astra” centrală să stăruie și mai mult pentru a obține hârtie suficientă pentru tipărirea broșurilor sale, ca astfel să

se curme acest neajuns și mai ales să se împrăștie și cărți care să aibe garanția unei Instituțiuni de greutatea Astrei.

La lăsatul de carne. Dela multe Cercuri Culturale ne vine știrea că lăsatul de carne (zăpostitul), a fost sărbătorit nu numai cu o hrană tupească aleasă, ci și cu una sufletească. Sau aranjat piese teatrale, concerte corale și cu fanfarele, aproape în fiecare sat bănățean. Lu mea era dornică după anii de război să revină la vechile ei obiceiuri. Păcat numai, că Cercurile noastre n'au piese teatrale, monologe, dialoge potrivite pentru sate. Sunt puține acelea, care ar prezenta garanție din punct de vedere al educației sătești.

Cântece din Hunedoara

Nucule crescut pe lunci.

Dorul meu la tîni să-l culci.

Dorul meu e finerel,

Tu să ai grijă de el.

Rareori când îl vei pierde

O să-ți stric frunza cea verde,

Nucule și le-oi culge,

Și trunchiul și-l voi tăia

Decă nu mi-l legăna

Dorul meu pe frunza ta.

Frunzuliță foarte lată,

Mândro, dragostea se găta

Că'n curând plec la armată.

De plec, mândro, azi ori mâine

Tu mi-l leagă,

Mândro dragă,

Într'un colț de cârpă neagră

Și-l aruncă

Într'o luncă,

Unde-i apă mai adâncă.

De-i vedea că s'adâncește

Să nu-mi mai tragi vre-o nădejde

Că m'or duce 'n țări departe

De nu-ți mai ajunge carte.

De-i vedea că stă pe apă

Fie-ți inima întreagă

Și n'asteaptă, mândră dragă...

(Din col. Salveț Bornemisa, Alma Săliște, jud. Hunedoara auzită de Bota Traian, ctg. 1946)

Poezii populare din Banat

Fost-ai mândră când ai fost
Și de slăbă și de post;
Fost-ai iup de trandafir,
Dar acum ești boz și stir;
Fost-ai floare din pahar,
Dar acum ești vai și amar
Fost-ai floarea din Banat
Dar acum ești urma'n sat.

Eu aici și tu departe,
Două dealuri ne despărte,
Două dealuri și o pădure
Și o grădinuță cu mure...
Hai, mândruță, s'o tăem,
Murel e să le mâncăm

Și amândoi mâna să dăm
Gurija s'o sărutăm.

Așa-i omul în streini
Ca și pomul între spini:
Spinii cresc în lung și-n lat,
Pomul rămâne uscat.

Foaie verde fir de dor,
Plânge mândra la isvor
Și din plânsul ei amar
Neagră i iarba din holar.
Și de lacrimile ei
Pică frunzele de tei.

Din col. Dr. N. Ilieștu